

Dvojí řízení trestněprávní povahy

Podle judikatury ESLP rozhodujícím pro posouzení přípustnosti dvojího řízení trestněprávní povahy ve smyslu zásady *ne bis in idem*, je test „dostatečně úzké souvislosti v podstatě a čase“. Při určení, zda existuje dostatečná úzká věcná souvislost, je třeba se zabývat tím, zda obě samostatná řízení sledují vzájemně se doplňující cíl, a tedy zda se týkají, nikoli pouze *in abstracto*, ale zároveň *in concreto*, různých aspektů daného protiprávního jednání; zda je kombinace daných řízení předvídatelným důsledkem téhož jednání, a to jak právně, tak fakticky; zda jsou příslušná řízení vedena takovým způsobem, kterým se v maximální možné míře zabrání opakování při shromažďování i hodnocení důkazů, zejména prostřednictvím odpovídající vzájemné součinnosti mezi jednotlivými příslušnými orgány, díky které se prokázané skutkové okolnosti využijí i v druhém řízení; a především, zda je sankce uložená v řízení, které bylo skončeno jako první, zohledněna v řízení, které je skončeno jako poslední, s cílem zamezit, aby byl dotčený jedinec v konečném důsledku vystaven nadměrné zátěži (v rámci individualizace stanovení trestní sankce je třeba vzít v úvahu sankci ukládanou v přestupkovém řízení).

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 4 Tdo 503/2022-291 ze dne 30.8.2022)

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání obviněného Z. L., nar. XY v XY, bytem XY, proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 10. 11. 2021, sp. zn. 31 To 355/2021, v trestní věci vedené u Okresního soudu v Liberci pod sp. zn. 3 T 132/2020, tak, že podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněného odmítá.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Liberci (dále jen „soud prvního stupně“, popř. „nalézací soud“) ze dne 23. 7. 2021, sp. zn. 3 T 132/2020, byl obviněný Z. L. (dále jen „obviněný“, popř. „dovolatel“) uznán vinným přečinem maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, kterého se podle skutkových zjištění tohoto soudu dopustil tím, že:

přestože mu byl příkazem Magistrátu města Liberec ze dne 7. ledna 2019, č. j.

MML000281/19/34/OD/Kro, v právní moci dne 25. ledna 2019, uložen mj. zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 18 měsíců, tj. od 25. ledna 2019 do 25. července 2020, přestože mu byl příkazem Magistrátu města Liberec ze dne 1. března 2019, č. j.

MML045538/19/1246/OD/Kro, v právní moci dne 27. března 2019, uložen mj. zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 20 měsíců, tj. od 27. března 2019 do 27.

listopadu 2020, přestože mu byl příkazem Magistrátu města Liberec ze dne 2. července 2019, č. j.

MML113776/19/3665/OD/Vrb, v právní moci dne 30. července 2019, uložen mj. zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 24 měsíců, tj. od 30. července 2019 do 30.

července 2021, přestože mu byl rozsudkem Okresního soudu v Liberci ze dne 16. prosince 2019, č. j.

4 T 47/2019-117, v právní moci dne 11. ledna 2020, uložen souhrnný trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel v trvání 3 let, tj. od 11. ledna 2020 do 11. ledna 2023, tak v XY na komunikacích ulic XY, XY a XY dne 21. července 2020 ve 02:50 hodin řídil motorové vozidlo tovární značky Mazda 323, registrační značky XY.

2. Za uvedený přečin a přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1

písm. a) tr. zákoníku z rozsudku Okresního soudu v Liberci ze dne 10. 5. 2021, sp. zn. 4 T 4/2021, ve znění rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 1. 7. 2021, sp. zn. 55 To 224/2021, uložil soud prvního stupně obviněnému podle § 337 odst. 1 tr. zákoníku za užití § 43 odst. 2 tr. zákoníku souhrnný trest odnětí svobody v trvání 10 (deseti) měsíců. Podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku byl obviněný pro výkon trestu odnětí svobody zařazen do věznice s ostrahou. Současně podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku soud prvního stupně zrušil výrok o trestu z rozsudku Okresního soudu v Liberci ze dne 10. 5. 2021, sp. zn. 4 T 4/2021, ve znění rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 1. 7. 2021, sp. zn. 55 To 224/2021, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

3. Proti rozsudku Okresního soudu v Liberci ze dne 23. 7. 2021, sp. zn. 3 T 132/2020, podali obviněný a okresní státní zástupce odvolání. Státní zástupce směřoval podané odvolání do výroku o trestu v neprospěch obviněného. Obviněný směřoval odvolání do výroku o vině a trestu. O podaných odvoláních rozhodl Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci usnesením ze dne 10. 11. 2021, sp. zn. 31 To 355/2021, tak, že podle § 256 tr. ř. podaná odvolání zamítl.

II. Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 10. 11. 2021, sp. zn. 31 To 355/2021, podal obviněný prostřednictvím obhájce dovolání do všech výroků z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. e), g), h) tr. ř., neboť proti obviněnému bylo vedeno trestní stíhání, ačkoliv podle zákona bylo nepřijatelné a rozhodná skutková zjištění, která byla určující pro naplnění znaků trestného činu, byla ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů nebo jsou založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy, a rovněž protože rozhodnutí spočívá na nesprávném hmotněprávním posouzení nebo jiném nesprávně hmotněprávním posouzení. Dovolatel rovněž namítá porušení zásady ne bis in idem.

5. Konkrétně dovolatel poukazuje na skutečnost, že dne 12. 8. 2012 (správně dne 12. 8. 2020) byl vydán příkaz Magistrátu města Liberec pod č. j. 148468/20/4671/OD/Vrb. Tímto příkazem bylo pravomocně rozhodnuto o spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona č. [361/2000](#) Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (dále jen „zákon o silničním provozu“), když obviněný porušil ustanovení § 5 odst. 1 písm. g) zákona o silničním provozu, (odmítl se podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti nebyl ovlivněn jinou návykovou látkou), a o spáchání přestupku proti zákonu o silničním provozu podle § 125c odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu, když porušil ustanovení § 5 odst. 2 písm. b) zákona o silničním provozu (řídil vozidlo bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo v takové době po požití alkoholického nápoje, po kterou byl ještě pod jeho vlivem.) Uvedených přestupků se dopustil tím, že dne 21. 7. 2020 v 02:50 hod. řídil motorové vozidlo tovární značky Mazda, registrační značky XY v XY v ulici XY, XY a XY, kde byl kontrolován hlídkou Policie ČR, a bylo provedeno odborné měření. Vzhledem k témuž skutku a totožné osobě pachatele je dovolatel přesvědčen, že v předmětném řízení jsou splněny všechny zákonné požadavky pro zastavení řízení s odkazem na ustanovení § 11 odst. 1 tr. ř. (táž osoba – Z. L. a týž skutek – popsán jak v rozhodnutí o přestupku, tak v návrhu na potrestání). Zdůrazňuje řízení motorového vozidla v Liberci, na stejných ulicích, ve stejný den, hodinu a minutu, ve stejně uváděném vozidle. Podle názoru obviněného se jedná o naprosto totožný skutek. Dovolatel akcentuje, že je vyloučeno, aby v případech jednočinného souběhu přestupku a trestného činu (a patrně i dvou různých přestupků) byla vedena samostatná řízení, ačkoliv o jednom z těchto deliktů již bylo pravomocně rozhodnuto. Poukazuje na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (případ Gradinger proti Rakousku ze dne 23. 10. 1995, Série A, č. 328-C, věci Tsonev proti Bulharsku ze dne 14. 1. 2010, stížnost č. 2376/03 a Tomasović proti Chorvatsku ze dne 18. 10. 2011, stížnost č. 53785/09). Obviněný poté cituje publikaci T. Gřivny [Konkurence trestního řízení a

řízení o přestupku (jiném správním deliktu) stran principu ne bis in idem, překážky věci rozhodnuté, vycházející z Listiny základních práv a svobod (čl. 40 odst. 5)], jakož i na mezinárodní úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (čl. 14 odst. 7 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech; čl. 4 Dodatkového protokolu č. 7 k Úmluvě Rady Evropy o ochraně lidských práv a základních svobod; čl. 50 Listiny základních práv Evropské Unie), dále na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 3. 2011, sp. zn. 8 Tz 10/2011. Dovolatel rovněž poukazuje na § 223 odst. 1 tr. ř.

6. V závěru podaného dovolání navrhuje, aby Nejvyšší soud rozhodl tak, že napadené usnesení a napadený rozsudek zruší a v přezkoumávané části trestní řízení zastaví.

7. Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve vyjádření ze dne 25. 2. 2022, sp. zn. 1 NZO 115/2022, nejprve shrnul průběh trestního řízení, zvolenou argumentaci a podstatu uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. Zastává názor, že uplatněné námitky deklarovanému dovolacímu důvodu obsahově odpovídají, byť dovolatel přesně nespecifikoval, o který důvod nepřipustnosti trestního stíhání podle § 11 tr. ř. a § 11a tr. ř. se má jednat. Důvody nepřipustnosti trestního stíhání, jejichž aplikace v předmětné trestní věci přichází v úvahu, spatřuje následně státní zástupce v důvodech uvedených v § 11 odst. 1 písm. k), m) tr. ř. Podle jeho názoru v dané věci přichází v úvahu ustanovení § 11 odst. 1 písm. m) tr. ř., když uplynutí lhůty pro zahájení přezkumného řízení ze skutkových zjištění nevyplývá. Dále státní zástupce uvádí, že ustanoveními § 11 odst. 1 písm. k), m) tr. ř. je pro oblast trestního řízení [stejně jako ustanoveními § 11 odst. 1 písm. h), i), j) a § 11 odst. 2 tr. ř.] realizovaná zásada ne bis in idem zakotvená v čl. 40 odst. 5 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), podle které nikdo nesmí být stíhán opětovně pro týž skutek. Tuto zásadu je nutno vztáhnout, jak na činy patřící podle českého právního řádu mezi trestné činy, tak i na činy spadající mezi přestupky, a to ve všech kombinacích, které mezi nimi přicházejí v úvahu. Platí to pouze pro delikty trestního charakteru, kterými ovšem přestupky podle § 125c zákona o silničním provozu, nepochybně jsou (rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci sp. zn. 8 Tz 46/2019).

8. Nejprve se státní zástupce zabývá otázkou, zda trestní a přestupkové řízení byla vedena pro týž skutek. Ve vymezení skutku vychází ze soudní praxe a judikatury Evropského soudu pro lidská práva (rozsudek ve věci Zolotukhin proti Rusku, č. 14939/03 ze dne 10. 2. 2009). Akcentuje, že pro posouzení toho, zda jde o týž skutek, je podstatné, že o něj jde nejen při naprostém souladu v jednání i v následku, ale také v případě úplné shody alespoň v jednání při rozdílném následku, stejně jako v případě úplné shody alespoň v následku při rozdílném jednání. Zdůrazňuje, že skutek jako událost v objektivním světě nelze zaměňovat se slovním popisem skutku. Popisy skutkového stavu v obou řízeních nicméně představují zásadní východisko pro posouzení otázky, zda jsou skutky vedené v obou řízeních totožné (resp. jsou totožné alespoň v podstatných rysech), a to bez ohledu na případné odlišnosti v právní kvalifikaci tohoto skutku v obou řízeních (rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci sp. zn. 8 Tz 10/2011). Konstatuje, že podstata skutku v trestním řízení spočívala v tom, že dovolatel řídil motorové vozidlo přes uložený zákaz činnosti. V přestupkovém řízení byl uznán vinným přestupky v silničním provozu podle § 125c odst. 1 písm. d) a § 125c odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu (byl kontrolován hlídkou Policie ČR, bylo provedeno odborné měření na zjištění alkoholu, naměřeno 0,44 g/kg alkoholu v krvi - po odečtu možných odchylek v měření nejméně 0,2 g/kg alkoholu, proveden test na návykové látky s pozitivním výsledkem a zjištěna přítomnost látky amfetamin, kdy na základě tohoto testu byl vyzván, aby se podrobil lékařskému vyšetření, kterému se odmítl podrobit).

9. Bez ohledu na to, jak byl výrok rozhodnutí ve správním řízení slovně formulován, je podle státního zástupce zřejmé, že fakticky byl obviněný ve správním řízení uznán vinným dvěma skutky. Skutek zakládající přestupek podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu spočíval v tom, že obviněný se při silniční kontrole poté, kdy bylo orientačním vyšetřením zjištěno jeho ovlivnění

návykovou látkou, tj. v době, kdy již motorové vozidlo neřídil, odmítl podrobit lékařskému vyšetření ke zjištění konkrétní míry jeho ovlivnění návykovou látkou. Skutek zakládající přestupek podle § 125c odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu pak spočíval v tom, že obviněný řídil motorové vozidlo po požití alkoholu a aplikaci návykové látky. Správní postih za přestupek podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu by tedy porušení zásady ne bis in idem v žádném případě založit nemohl a v tomto směru státní zástupce plně souhlasí s argumentací uvedenou v bodě 14 odůvodnění rozhodnutí odvolacího soudu. O jinou situaci se ovšem jedná v případě přestupku podle § 125c odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu. Podstata jednání obviněného u tohoto přestupku, stejně jako v případě trestného činu podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, spočívala v tom, že v tutéž dobu a na stejném místě v rozporu s právními předpisy řídil motorové vozidlo. Podle názoru státního zástupce nelze oddělit od sebe jednání spočívající v řízení vozidla pod vlivem návykových látek a jednání spočívající v řízení přes uloženou sankci zákazu činnosti, jak činí odvolací soud. V tomto směru poukazuje též na skutečnost, že pachatel trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 tr. zákoníku, který řídí motorové vozidlo v době, kdy mu bylo řízení motorových vozidel zakázáno pravomocným rozsudkem, naplňuje znaky tohoto trestného činu spáchaného v jednočinném souběhu s trestným činem maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku. Naznačený závěr ovšem bez dalšího neznámá, že vskutku došlo k porušení zásady ne bis in idem.

10. Státní zástupce akcentuje, že je nutno přihlížet k tomu, jak uvedené ustanovení interpretuje aktuální judikatura Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) – věc Bajčič proti Chorvatsku, A a B proti Norsku a věc Zolotukhin proti Rusku. Podle této judikatury není a priori absolutně vyloučeno vedení dvou řízení (trestního a správního) pro tentýž skutek, pokud jsou obě řízení dostatečně spojená ve věcné podstatě i čase. Úmluva nezakazuje oddělení procesu trestání do různých stadií nebo částí, takže mohou být za trestný čin uloženy – ať už paralelně nebo postupně – odlišné tresty. Sama okolnost vedení dvou řízení čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě neodporuje. Podmínky pro dvojí řízení (trestní a správní) pro posouzení dostatečného spojení ve věcné podstatě i v čase, podle ESLP spočívají v tom, že různá řízení sledují účely, jež se vzájemně doplňují, a tudíž reagují na různé aspekty předmětného protispolečenského jednání, dále dvojitost (duplikace) předmětných řízení musí být předvídatelným, a to podle zákona i v praxi, důsledkem téhož skutku, rovněž příslušná řízení musí být vedena takovým způsobem, který pokud možno zabráni dalším nevýhodám vyplývajícím z duplikace řízení, především z duplikace sběru důkazů a jejich hodnocení, a také sankce uložená v řízení skončeném jako první musí být vzata v potaz v řízení, které skončilo jako poslední, aby postižená osoba nebyla vystavena nepřiměřenému sankčnímu postihu. Na základě těchto východisek dospěl státní zástupce k závěru, že k porušení zásady ne bis in idem nedošlo.

11. Při formulaci tohoto závěru uvádí, že spáchaným činem byl porušen jednak zájem společnosti na řádném výkonu rozhodnutí soudu a jiných státních orgánů, a jednak zájem společnosti na ochraně bezpečnosti silničního provozu před řidiči, jejichž schopnost vozidlo bezpečně ovládat je dotčena, byť ne zcela vyloučena požitím návykových látek. Na první variantu bylo reagováno postihem v trestním řízení, na druhou variantu postihem v přestupkovém řízení. K tomu dodává, že skutková podstata trestného činu podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku nijak nepostihuje skutečnost, že pachatel řídil motorové vozidlo pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky. Při striktním výkladu zásady ne bis in idem, který zastává dovolatel, by pachatel trestného činu podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, který řídil motorové vozidlo přes uložený zákaz řízení motorových vozidel a současně byl ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou v míře, která ještě nenaplňuje skutkovou podstatu trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 tr. zákoníku, byl za porušení povinnosti řidiče plynoucí z § 5 odst. 2 písm. b) silničního zákona prakticky nepostižitelný. Podle názoru státního zástupce tak byla dána v předmětné věci věcná souvislost, když reagovala na různé aspekty deliktního jednání dovolatele. Byla dána i časová souvislost, když obě řízení probíhala zčásti souběžně (podezření sděleno ve zkráceném přípravném řízení dne 21. 7. 2020, návrh na potrestání

byl podán dne 29. 7. 2020). Dvojitost řízení byla okolností pro dovolatele předvídatelnou, když skutečnost, že delikty v dopravě jsou postihovány ve správním i v trestním řízení, lze považovat za okolnost obecně známou i občanům bez jakéhokoliv právního vzdělání. Státní zástupce nespatřuje žádné negativní dopady ve vedení dvojího řízení a dokazování, ani nepřiměřený sankční postih dovolatele. Proto vyhodnocuje dovolání obviněného jako zjevně neopodstatněné.

12. Pro případ odlišného stanoviska dovolacího soudu státní zástupce dodává, že v případě zrušení napadených rozhodnutí nepřichází v úvahu dovolatelem požadované zastavení trestního stíhání, neboť dosud neuplynula lhůta pro zahájení přezkumného řízení podle § 100 zákona č. [250/2016](#) Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Navíc existuje dostatečný časový prostor pro provedení tohoto řízení. Uplynutí objektivních tříletých lhůt přichází v úvahu totiž až v průběhu roku 2023. V případě zrušení napadených rozhodnutí v dovolacím řízení by tedy byl na místě procesní postup původně zvolený soudem prvního stupně v usnesení ze dne 20. 11. 2020, sp. zn. 3 T 132/2020.

13. Státní zástupce se stran uplatněných dovolacích důvodů podle § 265b odst. 1 písm. g), h) tr. ř. vyjádřil, že dovolatel neuvádí konkrétní argumentaci a uplatnil je nadbytečně a nelze k nim přihlížet.

14. V závěru podaného vyjádření státní zástupce navrhuje, aby Nejvyšší soud dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl, protože jde o dovolání zjevně neopodstatněné. Současně navrhuje, aby Nejvyšší soud v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. učinil rozhodnutí v neveřejném zasedání. S rozhodnutím věci v neveřejném zasedání souhlasí i pro případ jiného nežli výše navrhovaného rozhodnutí Nejvyššího soudu [§ 265r odst. 1 písm. c) tr. ř.].

III. Přípustnost dovolání

15. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) shledal, že dovolání obviněného je přípustné [§ 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř.], bylo podáno osobou oprávněnou prostřednictvím obhájce, tedy podle § 265d odst. 1 písm. c) tr. ř. a v souladu s § 265d odst. 2 tr. ř., přičemž lhůta k podání dovolání byla ve smyslu § 265e tr. ř. zachována, přičemž splňuje i obsahové náležitosti dovolání (§ 265f tr. ř.).

IV. Důvodnost dovolání

16. Protože dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v § 265b tr. ř., bylo dále nutno posoudit, zda námitky vznesené obviněným naplňují jím uplatněný zákonem stanovený dovolací důvod, jehož existence je současně nezbytnou podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem podle § 265i odst. 3 tr. ř.

17. Ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. je dovolání mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotněprávních vad, nikoli k revizi skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně ani k přezkoumávání jimi provedeného dokazování. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. ř.). Tím je naplněno základní právo obviněného dosáhnout přezkoumání věci ve dvoustupňovém řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Dovolací soud není obecnou třetí instancí zaměřenou na přezkoumání všech rozhodnutí soudů druhého stupně a samotnou správnost a úplnost skutkových zjištění nemůže posuzovat už jen z toho důvodu, že není oprávněn bez dalšího přehodnocovat provedené důkazy, aniž by je mohl podle zásad ústnosti a bezprostřednosti v řízení o dovolání sám provádět (srov. omezený rozsah dokazování v dovolacím řízení podle § 265r odst. 7 tr. ř.). Pokud by zákonodárce zamýšlel povolat Nejvyšší soud jako třetí stupeň plného přezkumu, nepředepisoval by katalog dovolacích důvodů. Už samo chápání dovolání jako mimořádného opravného prostředku ospravedlňuje restriktivní pojetí dovolacích důvodů Nejvyšším soudem (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 5.

2004, sp. zn. IV. ÚS 73/03). Nejvyšší soud je vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich odůvodněním (§ 265f odst. 1 tr. ř.) a není povolán k revizi napadeného rozsudku z vlastní iniciativy. Právně fundovanou argumentaci má přitom zajistit povinné zastoupení obviněného obhájcem-advokátem (§ 265d odst. 2 tr. ř.).

18. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. je dán v případech, jestliže proti obviněnému bylo vedeno trestní stíhání, ačkoli podle zákona bylo nepřípustné. Dopadá na případy, kdy trestní stíhání bylo zahájeno nebo v něm bylo pokračováno přesto, že byl dán některý z důvodů nepřípustnosti trestního stíhání uvedených taxativně v § 11 odst. 1 písm. a) až n) tr. ř. nebo v § 11a tr. ř. Předmětný dovolací důvod je tedy naplněn v případech, kdy příslušný orgán činný v trestním řízení - v závislosti na tom, kdy důvod nepřípustnosti trestního stíhání vyšel najevo - nerozhodl o zastavení trestního stíhání podle § 172 odst. 1 tr. ř., § 188 odst. 1 písm. c) tr. ř., § 223 odst. 1 tr. ř., § 231 odst. 1 tr. ř., § 257 odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř. ani podle § 314c odst. 1 písm. a) tr. ř., ač tak učinit měl. To znamená, že místo rozhodnutí o zastavení trestního stíhání vadně došlo k jinému rozhodnutí, jež je pro obviněného méně příznivé (zejména k odsuzujícímu rozsudku) a které je zároveň rozhodnutím ve věci samé ve smyslu § 265a odst. 1, odst. 2 tr. ř.

19. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů nebo jsou založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy. O zjevný rozpor se přitom jedná tehdy, když skutková zjištění postrádají obsahovou spojitost s důkazy nebo skutková zjištění soudů nevyplývají z důkazů při žádném z logicky přijatelných způsobů jejich hodnocení nebo dokonce skutková zjištění soudů jsou opakem toho, co je obsahem provedených důkazů. Současně je třeba zdůraznit, že Nejvyšší soud je však v daném ohledu povolán korigovat pouze nejextrémnější excesy (přiměřeně nálezy Ústavního soudu ze dne 18. 11. 2004, sp. zn. III. ÚS 177/04, či nálezy Ústavního soudu ze dne 30. 6. 2004, sp. zn. IV. ÚS 570/03, a další). K tomu je dále ještě vhodné uvést, že není úkolem Nejvyššího soudu, aby jednotlivé důkazy znovu reprodukoval, rozebíral, porovnával a případně z nich vyvozoval vlastní skutkové závěry. Nadto je nutno také poznamenat, že existence případného zjevného rozporu mezi učiněnými skutkovými zjištěními soudů a provedenými důkazy nemůže být založena jen na tom, že obviněný předkládá vlastní hodnocení důkazů a dovozuje z toho jiné skutkové, popř. i právní závěry (viz přiměřeně např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2013, sp. zn. 8 Tdo 1268/2013).

20. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Skutkový stav je při rozhodování o dovolání hodnocen v zásadě pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Dovolací soud musí vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.

21. Ze skutečností výše uvedených vyplývá, že východiskem pro existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. jsou v pravomocně ukončeném řízení stabilizovaná skutková zjištění vyjádřená především v popisu skutku v příslušném výroku rozhodnutí ve věci samé, popř. i další soudem (soudy) zjištěné okolnosti relevantní z hlediska norem hmotného práva (trestního, ale i jiných právních odvětví).

22. Předně ve vztahu k uplatněným dovolacím důvodům podle § 265b odst. 1 písm. g), h) tr. ř. musí Nejvyšší soud konstatovat, že je dovolatel uplatnil pouze formálně bez jakékoliv bližší argumentace. V této souvislosti je nutné uvést, že vymezení dovolacího důvodu je obligatorní náležitostí dovolání. Náležitosti obsahu dovolání jsou vymezeny v § 265f odst. 1 tr. ř., podle kterého musí být v podání (mimo jiné) uvedeno, z jakých důvodů obviněný, který výrok napadá, včetně odkazu na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až m) tr. ř. nebo 265 odst. 2 tr. ř., o které se dovolání opírá. Dovolatel je ovšem nejen povinen formálně podřadit své dovolací námitky pod jí uplatněný dovolací důvod, ale musí je také věcně odůvodnit. Splnění těchto obsahových náležitostí dovolání také vymezí a limituje obsah a rozsah přezkumné činnosti dovolacího soudu. Pokud podané dovolání nespĺňuje zákonem vyžadované náležitosti, může být odmítnuto podle § 265i odst. 1 písm. d) tr. ř. (viz Draštíř, A. Trestní řád: komentář. II. díl, § 265b, § 265f. Praha: Wolters Kluwer, 2017; obdobně Šámal, P. a kol. Trestní řád. II. díl, § 265b, § 265f. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3154, s. 3226). Jak již bylo naznačeno, dovolací důvod tak nestačí pouze uvést v paragrafovém znění, nýbrž jej i věcně odůvodnit. Z těchto důvodů nelze k uplatněným dovolacím důvodům podle § 265b odst. 1 písm. g), h) tr. ř. přihlížet, neboť jak již bylo naznačeno, obviněný ve vztahu k těmto dovolacím důvodům žádnou argumentaci neuplatnil. Zde je třeba akcentovat, že právně fundovanou argumentaci v rámci dovolacího řízení zajišťuje právě povinné zastoupení dovolatele obhájcem, včetně toho, že dovolání musí dovolatel podat prostřednictvím obhájce (§ 265d odst. 2 tr. ř.).

23. Ve vztahu k naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. dovolatel namítá uplatnění zásady ne bis in idem ve smyslu čl. 40 odst. 5 Listiny a čl. 4 Úmluvy. Podstata jeho dovolací argumentace spočívá v tom, že byl uznán vinným a odsouzen pro stejný skutek, jednak v trestním řízení, jednak současně v přestupkovém řízení, které předcházelo trestnímu řízení. Takto uplatněná argumentace je podřaditelná pod zvolený dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř., byť obviněný následně poukazuje na ustanovení § 11 odst. 1 tr. ř., aniž by výslovně odkázal, podle které písmena tohoto ustanovení mělo být trestní stíhání zastaveno, ovšem z písemného odůvodnění není pochyb, že obviněný namítá porušení zásady ne bis in idem. Proto se Nejvyšší soud touto uplatněnou námitkou věcně zabýval.

24. Nejvyšší soud nejprve považuje za vhodné naznačit určitá teoretická východiska týkající se uplatněné námítky, včetně jisté nutnosti posouzení charakteru skutku, kterým byl obviněný napadenými rozhodnutími uznán vinným.

25. Stran stěžejní námítky, že dovolatel byl pro týž skutek postižen dvakrát, tj. jednak v rámci přestupkového řízení a jednak v trestním řízení, tedy že došlo k porušení zásady ne bis in idem, lze uvést následující. Především je třeba konstatovat, že obviněný zmiňuje § 11 odst. 1 tr. ř., nicméně toto ustanovení v odst. 1 zakotvuje pod písm. a)–n) čtrnáct důvodů pro zastavení trestního stíhání. Pro posouzení otázky překážky věci rozhodnuté jsou relevantní pouze písm. h) (řízení pro týž skutek skončené pravomocným rozsudkem nebo usnesením o zastavení trestního stíhání), písm. i) (proti tomu, proti němuž dřívější stíhání pro týž skutek skončilo pravomocným rozhodnutím o schválení narovnání, jestliže rozhodnutí nebylo v předepsaném řízení zrušeno), písm. j) (řízení pro týž skutek skončené pravomocným usnesením o postoupení věci), písm. k) (jestliže dřívější řízení pro týž skutek proti téže osobě skončilo pravomocným rozhodnutím o přestupku a uplynula-li lhůta pro zahájení přezkumného řízení podle jiného právního předpisu, ve kterém může být rozhodnutí o přestupku zrušeno), písm. m) (nepřípustnost trestního stíhání stanovená mezinárodní smlouvou). Po vyhodnocení uplatněné argumentace lze mít za to, že v projednávané věci jsou relevantní pak pouze písm. k), m) tohoto citovaného ustanovení.

26. V projednávané věci ovšem fakticky přichází v úvahu pouze ustanovení § 11 odst. 1 písm. m) tr. ř., neboť uplynutí lhůty pro zahájení přezkumného řízení podle zákona č. [250/2016](#) Sb., o

odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (§ 100) ze skutkových zjištění nevyplývá. Objektivní tříletá lhůta podle § 100 odst. 3 zákona č. [250/2016](#) Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, uplyne až v roce 2023. Podle § 11 odst. 1 písm. m) tr. ř. trestní stíhání nelze zahájit, a bylo-li již zahájeno, nelze v něm pokračovat a musí být zastaveno, stanoví-li tak mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána.

27. Předně je třeba uvést, že mezinárodní smlouvou, kterou je Česká republika vázána a ze které vyplývá nepřípustnost trestního stíhání představuje Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobody zveřejněná pod č. [209/1992](#) Sb., a protokol č. 7 k této Úmluvě sjednaný ve Štrasburku dne 22. 11. 1984, podle jehož čl. 4 odst. 1 nikdo nemůže být stíhán, nebo potrestán v trestním řízení podléhajícím pravomoci téhož státu za trestný čin, za který byl již osvobozen, nebo odsouzen konečným rozsudkem podle zákona a trestního řádu tohoto státu (blíže viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2015, sp. zn. 4 Afs 210/2014, a rozhodnutí ESPL ve věci Lucky Dev proti Švédsku ze dne 27. 11. 2014, stížnost č. 7356/10, publikovaném NS ČR ve výběru významných soudních rozhodnutí ESLP v č. 2/2015). Zde je třeba akcentovat, že čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě, nadepsaný „Ne bis in idem“, v českém překladu publikovaném ve Sbírce zákonů zní: „Nikdo nemůže být stíhán nebo potrestán v trestním řízení podléhajícím pravomoci téhož státu za trestný čin, za který již byl osvobozen nebo odsouzen konečným rozsudkem podle zákona a trestního řádu tohoto státu“. Rovněž Listina v čl. 40 odst. 5 stanoví, že nikdo nemůže být trestně stíhán za čin, pro který již byl pravomocně odsouzen nebo zproštěn obžaloby. Tato zásada nevyklučuje uplatnění mimořádných opravných prostředků v souladu se zákonem. Ačkoliv uvedená ustanovení hovoří pouze o „trestním stíhání“ či „trestním řízení“, danou zásadu je třeba vztáhnout i na řízení o přestupcích a o správních deliktech, jak již Nejvyšší správní soud opakovaně judikoval (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 1. 2012, č. j. 1 As 125/2011-163).

28. Při řešení otázky „ne bis in idem“ je třeba rovněž odkázat i na judikaturu ESLP, která připouští možnost vyloučení trestního stíhání pachatele za splnění dalších předpokladů v případě, že pro daný čin již byl postižen rozhodnutím v jiném typu řízení, než je trestní řízení podle trestního řádu. Jinak vyjádřeno, podle judikatury ESLP právní kvalifikace předmětného řízení ve vnitrostátním právu nemůže být totiž jediným relevantním kritériem aplikovatelnosti principu ne bis in idem, přičemž pojem „trestní řízení“ musí být vykládán ve světle obecných principů týkajících se korespondujících spojení „trestní obvinění“ a „trest“ v čl. 6 a 7 Úmluvy (srov. KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1408). Musí však jít o řízení, které materiálně má trestněprávní povahu a je vedeno pro delikt trestněprávní povahy. ESLP ve své judikatuře vymezil tři kritéria pro posouzení, zda se jedná o trestný čin v pojetí Úmluvy (známá též jako tzv. „Engel kritéria“ obsažená v rozsudku ESLP ve věci Engel a další proti Nizozemí, stížnost č. 5100/71, rozsudek pléna ze dne 8. 6. 1976). Prvním kritériem je kvalifikace činu podle dotčeného vnitrostátního právního řádu, tj. zda ustanovení, které delikt definuje, spadá do trestního práva. Jde však pouze o relativní kritérium, neboť pokud čin není ve vnitrostátním právu kvalifikován jako trestný, používá ESLP další dvě kritéria. Druhé kritérium představuje povaha deliktu z hlediska chráněného zájmu (obecný či partikulární), adresáta normy (potenciálně všichni občané či pouze určitá skupina osob se zvláštním statutem) a účelu sankce, která se za takový delikt ukládá (zda je – alespoň částečně – preventivně represivní či pouze reparační povahy). Třetím kritériem je druh a závažnost sankce, a to nikoliv sankce skutečně uložené, nýbrž sankce, kterou bylo v daném případě za konkrétní delikt možné uložit. Druhé a třetí kritérium jsou v zásadě alternativní, nikoli kumulativní. V současné době aplikuje ESLP tato kritéria v podstatě tak, že ukazuje-li druhé kritérium na trestní povahu deliktu, potom třetí kritérium nemá žádnou relevanci. Naopak, pokud se delikty co do své povahy nejeví jako trestní, může závažnost uložitelné sankce ve výsledku převážit hodnocení ve prospěch trestní povahy deliktu (srov. KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 578, v podrobnostech též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2014,

sp. zn. 5 Tdo 587/2014, uveřejněné pod č. [40/2015](#) Sb. rozh. tr. aj.).

29. Z pohledu tohoto shora prezentovaného závěru je třeba uvést, že ESLP posoudil jako činy s trestněprávním charakterem podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy též některé přestupky, a to na základě povahy deliktu (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 2. 2006, sp. zn. 5 Tdo 166/2006, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2007, sp. zn. 5 Tdo 1399/2007 aj.). Trestní charakter přestupků je dovozován z toho, že norma má obecný charakter, obrací se na všechny občany, nikoliv pouze na určitou skupinu se zvláštním statutem, a že uložitelná sankce, i přes relativně malou závažnost, má charakter trestu majícího odradit od dalšího spáchání. Jinak řečeno, při posuzování trestněprávní povahy se tedy klade důraz na typ deliktu, zejména na to, zda porušený zájem chráněný zákonem je obecný, či partikulární, a v tomto ohledu též na to, zda je daná právní norma adresována všem, nebo pouze určité skupině lidí. O trestní povaze věci obvykle svědčí univerzálnost dané normy a represivní účel uplatnitelné sankce. Z pohledu shora naznačených závěrů je možno uzavřít, že zásadu *ne bis in idem* ve smyslu Úmluvy je namíste vztáhnout jak na činy patřící podle českého právního řádu mezi trestné činy, tak i na činy spadající mezi přestupky, a to ve všech kombinacích, které mezi nimi přicházejí v úvahu.

30. Současně je třeba uvést, že při řešení zásady *ne bis in idem* je rozhodující také otázka totožnosti činu, který je předmětem dvou řízení a rozhodnutí. Ve vztahu k aplikaci čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě zakotvujícího zásadu *ne bis in idem* jde o vyřešení toho, které prvky skutku musí být shodné, aby byla zachována jeho totožnost. Při řešení naznačené otázky je třeba odkázat především na rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 10. 2. 2009 věci Zolotukhin proti Rusku, stížnost č. 14939/03. Citované rozhodnutí je třeba považovat za sjednocující ve vztahu k předchozí, v některých směrech, vnitřně rozporné judikatuře ESLP, která se týkala ustanovení čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. V projednávané věci se velký senát ESLP vyslovil v daném kontextu relevantně k otázce, co se rozumí stejným skutkem. Vyslovil závěr, že čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě zakazuje stíhání pro druhý trestný čin, pokud je tento druhý trestný čin založen na „totožném skutku či v podstatných rysech totožném skutku“. Popisy skutkového stavu v obou řízeních představují zásadní východisko pro posouzení otázky, zda jsou skutky v obou řízeních totožné (resp. jsou totožné alespoň v podstatných rysech), a to bez ohledu na případné odlišnosti v právní kvalifikaci tohoto skutku v obou řízeních. Totožnost skutku je dána tehdy, když se konkrétní skutkové okolnosti týkají téhož obviněného a jsou neoddělitelně spjaty v čase a místě (shodně též věc Ruotsalainen proti Finsku, č. 13079/03, rozsudek ze dne 16. 6. 2009).

31. Jak již bylo naznačeno, zásada *ne bis in idem* zakazuje samotné stíhání ve věci, která už byla pravomocně rozhodnutá. Strukturální význam této zásady je zdrojem tlaku na kvalitu popisu skutku, za nějž je osoba stíhána (viz Baňouch, H. Čl. 40: Procesní garance spravedlivosti trestního řízení. In: Wagnerová, E, Šimíček, V., Langášek, T., Pospíčil, I., aj. Listina základních práv a svobod: Komentář [Systém ASPI], Wolters Kluwer. Dostupné v systému ASPI. ISSN: 2336-517X). Při řešení otázky porušení zásady *ne bis in idem* je tedy rozhodující také otázka totožnosti skutku, který je předmětem dvou řízení a rozhodnutí. Co se rozumí „týmž skutkem“ zákon přímo nedefinuje; soudní praxe vychází z toho, že skutkem je určitá událost ve vnějším světě charakterizovaná určitým jednáním a jeho následkem. Pro posouzení toho, zda jde o týž skutek, je podstatné, že o něj jde nejen při naprostém souladu v jednání i v následku, ale také v případě úplné shody alespoň v jednání při rozdílném následku, stejně jako v případě úplné shody alespoň v následku při rozdílném jednání. Jinak vyjádřeno, totožnost skutku je zachována i při alespoň částečné shodě v jednání nebo v následku (nebo v obojím), to ovšem pouze pokud je taková shoda v podstatných okolnostech, jimiž se rozumí zejména skutkové okolnosti charakterizující jednání nebo následek z hlediska právní kvalifikace, která přichází v úvahu. Ve stejném smyslu je používán i pojem „čin“. Popisy skutkového stavu v obou řízeních tedy představují zásadní východisko pro posouzení otázky, zda jsou skutky v obou řízeních totožné (resp. jsou totožné alespoň v podstatných rysech), a to bez ohledu na případné

odlišnosti v právní kvalifikaci tohoto skutku v obou řízeních. Při aplikaci těchto obecných východisek na řešený případ je podstatné, že české orgány činné v trestním řízení při posuzování překážky ne bis in idem musí vycházet primárně z totožnosti skutku chápané jako totožnosti rozhodných skutkových okolností určitého činu. Zvláště je ale třeba zdůraznit, že je na místě posuzovat každý jednotlivý případ důsledně individuálně (blíže viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 1. 2017, sp. zn. 15 Tdo 832/2016).

32. Jak již bylo naznačeno shora, podle judikatury ESLP může být trestní stíhání pachatele při splnění dalších předpokladů vyloučeno i tím, že pro daný čin již byl postižen rozhodnutím v jiném typu řízení, než je trestní řízení podle trestního řádu. Typicky, jak již bylo naznačeno, se jedná o řízení o přestupcích a o správních deliktech. V praxi proto může dojít k porušení této zásady v případě vynesení dvou po sobě následujících rozhodnutí pro týž čin kvalifikovaný v obou případech jako trestný čin (tzn. v kombinaci trestný čin – trestný čin), dvou takových po sobě následujících rozhodnutí pro týž čin kvalifikovaný nejdříve jako trestný čin a poté jako přestupek (tzn. v kombinaci trestný čin – přestupek), dvou po sobě následujících rozhodnutí pro týž čin kvalifikovaný nejdříve jako přestupek a poté jako trestný čin (tzn. v kombinaci přestupek – trestný čin) a dvou takových po sobě následujících rozhodnutí pro týž čin kvalifikovaný v obou případech jako přestupek (tzn. v kombinaci přestupek – přestupek) – blíže viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2019, sp. zn. 3 Tdo 1534/2019.

33. V dané věci tedy bylo nutno posoudit otázku, zda příkazem Magistrátu města Liberec, odboru dopravy, ze dne 12. 8. 2020, č. j. MML148468/20/4671/OD/Vrb, bylo rozhodnuto i o skutku, pro který bylo v nyní projednávané věci vedeno trestní řízení a jaké právní důsledky má kladné zodpovězení této otázky z pohledu zásady ne bis in idem.

34. Na základě shora naznačených teoretických východisek bylo přistoupeno k posouzení předmětné dovolací námítky. Obecně je třeba uvést, že rozhodnutím o přestupku se rozumí nepochybně rozhodnutí, kterým přestupkový úřad rozhodl, že se obviněný dopustil přestupku a uložil mu za tento přestupek správní trest. Rozhodnutím z tohoto pohledu se pak rozumí i příkaz podle § 90 zákona č. [250/2016](#) Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Jistý problém mohou v praxi představovat jiná rozhodnutí, která byla učiněna v řízení o přestupku a kterými nebyl obviněný uznán vinným. Je třeba mít za to, že za rozhodnutí o přestupku lze považovat i určitá rozhodnutí o zastavení přestupkového řízení, když je ovšem třeba vždy posuzovat důvod zastavení řízení o přestupku (§ 86 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich). Jinak řečeno, nikoliv každé rozhodnutí o zastavení řízení o přestupku představuje pravomocné rozhodnutí o přestupku, které je nutno vzít v úvahu při posuzování zásady ne bis in idem (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 5. 2018, sp. zn. 7 Tdo 576/2018). Z povahy rozhodnutí o zastavení řízení o přestupku je třeba mít za to, že takovým rozhodnutím o přestupku je rozhodnutí o zastavení řízení o přestupku podle § 86 odst. 1 písm. a), b), c) zákona č. [250/2016](#) Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Je tomu tak proto, že tímto rozhodnutím správní úřad rozhodl, že skutek, o němž se vede řízení, se nestal nebo není přestupkem, skutek nespáchal obviněný z přestupku, spáchání skutku, o němž se vede řízení, nebylo obviněnému z přestupku prokázáno. Povaha těchto rozhodnutí je taková, že jimi bylo fakticky rozhodnuto o vině obviněného a v rámci trestního řízení by odpovídající výraz našly po zahájení trestního stíhání či nápadu obžaloby či návrhu na potrestání v rozhodnutí o zastavení trestního stíhání podle § 172 odst. 1 písm. a), b), c) tr. ř. (rozhodnutí v přípravném řízení), v rozhodnutí o zastavení trestního stíhání podle § 188 odst. c) tr. ř. (předběžné projednání obžaloby) či ve zproštění obžaloby podle § 226 písm. a), b), c) tr. ř. (rozhodnutí v hlavním líčení).

35. Z předloženého spisového materiálu je zřejmé, že obviněný byl příkazem Magistrátu města Liberec, odbor dopravy, dne 12. 8. 2020 pod č. j. MML148468/20/4671/OD/Vrb uznán vinným ze spáchání dvou přestupků podle § 125c odst. 1 písm. b), d) zákona o silničním provozu. Přestupku podle § 125c odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu se dopustí ten, kdo v rozporu s § 5 odst. 2

písm. b) zákona o silničním provozu řídí vozidlo nebo jede na zvířeti bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo po užití jiné návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky, po kterou je ještě pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky. Přestupku podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu se v rozporu s § 5 odst. 1 písm. f) a písm. g) přečinu dopustí ten, kdo se odmítne podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti nebyl ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou.

36. Jak je patrné z příkazu Magistrátu města Liberec, odbor dopravy, dne 12. 8. 2020 pod č. j. MML148468/20/4671/OD/Vrb, že obou přestupků se obviněný dopustil jednáním spočívajícím v tom, že dne 21. 7. 2020 v 2:50 řídil motorové vozidlo tovární značky Mazda, registrační značky XY v XY v ulici XY, XY a XY, kde byl zastaven policejní hlídkou, bylo provedeno odborné měření na zjištění alkoholu alkoholtestem, kdy bylo obviněnému naměřeno 0,44g/kg alkoholu v krvi, kdy při odečtení odchylek v měření měl v krvi nejméně 0,2 g/kg alkoholu. Současně byl obviněnému proveden test na přítomnost návykových látek s pozitivním výsledkem na amfetamin/metamfetamin. Na základě tohoto testu byl vyzván, aby se podrobil lékařskému vyšetření, zda při řízení vozidla nebyl ovlivněn návykovou látkou, tomu se však odmítl podrobit. Nejvyšší soud tak musí konstatovat, že dovoatel byl uznán vinným dvěma přestupky, které ovšem nebyly spáchány jedním skutkem. První skutek představovalo řízení motorového vozidla pod vlivem alkoholu [§ 125c písm. b) zákona o silničním provozu], přičemž tento skutek byl ukončen okamžikem, kdy přestal obviněný řídit. Druhý skutek představovalo odmítnutí obviněného se podrobit lékařskému vyšetření na prokázání či vyvrácení návykových látek [§ 125c písm. d) zákona o silničním provozu] za účelem toho, zda při řízení nebyl ovlivněn návykovou látkou. Za uvedené přestupky byl dovoateli uložen zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 24 (dvaceti čtyř) měsíců podle § 125c odst. 6 písm. a) zákona o silničním provozu a § 35 písm. c), § 41 odst. 1 a § 47 zákona o odpovědnosti za přestupky, a rovněž mu podle § 35 písm. b), § 41 odst. 1 a § 46 zákona o odpovědnosti za přestupky ve spojení s § 125c odst. 5 písm. a) zákona o silničním provozu byla uložena pokuta ve výši 50 000 Kč (padesát tisíc) splatnou do 30 dní ode dne nabytí právní moci příkazu.

37. Nejvyšší soud především považuje za nutné uvést, že pokud se týká jednání, kterým měl obviněný naplnit přestupek podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu, tak se jedná o zcela odlišný skutek, než pro jaký bylo v nyní projednávané věci vedeno trestní řízení. Předně je třeba akcentovat, že tohoto přestupkového jednání se dovoatel dopustil poté, co bylo ukončeno jednání, kterým měl naplnit znaky přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, takže již z pohledu tohoto závěru se nemůže jednat o totožný skutek, pro který bylo vedeno trestní stíhání. Proto ve vztahu k tomuto přestupku nepřichází použití zásady *ne bis idem* v úvahu.

38. Jiná je situace, v případě pravomocného přestupku podle § 125c odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu. Zde je třeba uvést, že tohoto přestupku se měl obviněný dopustit tím, že dne 21. 7. 2020 ve 2:50 řídil motorové vozidlo tovární značky Mazda, registrační značky XY v XY v ulici XY, XY a XY, kde byl zastaven policejní hlídkou, a to přestože měl v době řízení v krvi nejméně 0,2 g/kg alkoholu. Z pohledu tohoto přestupkového jednání a skutku, ve kterém bylo soudy nižších stupňů spatřováno spáchání přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že se jedná o stejný skutek. Nelze totiž pominout, že přestupkového jednání a trestněprávního jednání se obviněný dopustil tím, že ve stejný den a na stejném místě řídil motorové vozidlo, když v případě přestupkového jednání při řízení motorového vozidla byl pod vlivem alkoholu a v případě trestněprávního jednání řídil vozidlo přes pravomocně uložené zákazy řízení, ať již správním úřadem či soudem. Naznačenému závěru o totožném skutku nakonec svědčí i judikatura Nejvyššího soudu (viz rozhodnutí publikované pod R 50/1981), když v případě, že pachatel řídí motorové vozidlo přes uložený zákaz činnosti a ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil vlivem návykové látky, dopouští se přečinu maření výkonu

úředního rozhodnutí a vykázaní podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku a přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 tr. zákoníku v jednočinném souběhu. Zde je nezbytné pro jistou přesnost uvést, že v případě přestupku podle 125c odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu a přečinu podle § 274 odst. 1 tr. zákoníku je rozlišujícím kritériem z hlediska užití návykové látky stav vylučující způsobilost, když v případě, že obviněný řídí motorové vozidlo ve stavu vylučujícím způsobilost se jedná o přečin podle § 274 tr. zákoníku a pokud se pachatel nenachází v době řízení ve stavu vylučujícím způsobilost k řízení motorového vozidla, ale je pod vlivem návykové látky, jedná se o přestupek. Rozlišujícím limitem je tedy míra ovlivnění návykovou látkou. Z pohledu těchto závěrů nelze souhlasit se závěrem odvolacího soudu obsaženým v bodě 14 usnesení soudu druhého stupně, že se nejedná o totožný skutek (*idem*).

39. Vzhledem k závěru vyjádřeném v bodě 38 tohoto rozhodnutí se musel následně Nejvyšší soud zabývat tím, jaké důsledky má shora naznačený závěr z pohledu zásady *ne bis in idem*, tedy zda došlo k jejímu porušení či nikoliv. Předně je třeba zdůraznit, že při posuzování otázky, zda došlo k porušení čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě a zda jsou tedy v předmětné věci naplněny podmínky nepřipustnosti trestního stíhání podle § 11 odst. 1 písm. m) tr. ř., je nutno přihlížet k tomu, jak tuto zásadu interpretuje aktuální judikatura ESLP.

40. Je nezbytné uvést, že podle aktuální judikatury ESPL, konkrétně podle rozsudku velkého senátu ESLP ve věci A a B proti Norsku, stížnost č. 24130/11 a č. 29758/11, ze dne 15. 11. 2016 (dále jen „A a B proti Norsku“), je státům dána možnost, aby v rámci svých právních systémů zvolily takové právní řešení, které bude reagovat na protispolečenské chování prostřednictvím různých navzájem se doplňujících řízení, která tvoří jeden koherentní celek za podmínky, že dohromady nepředstavují pro dotčeného jednotlivce nadměrnou zátěž. Důležité je posoudit otázku, zda specifická národní opatření ve své podstatě nebo svými účinky nepředstavují dvojí riziko na úkor jednotlivce, nebo zda naopak jde o výsledek celistvého systému jako vzájemně propojeného, souvisejícího celku, který umožňuje reagovat na různé aspekty protiprávního jednání předvídatelným a přiměřeným způsobem, aby dotčený jednatel nebyl vystaven nespravedlnosti. Smyslem čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě je totiž zabránit nespravedlivému dvojímu stíhání nebo potrestání jednotlivce za stejné protiprávní jednání, což však neznamená, že jsou v rozporu s Úmluvou právní systémy založené na možnosti vedení paralelních řízení ve vztahu k jednomu protiprávnímu jednání různými orgány pro různé účely (blíže viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 4. 1. 2017, sp. zn. 15 Tdo 832/2016). Obdobně k zásadě *ne bis in idem* přistupuje též rozsudek ESLP ze dne 8. 10. 2020 ve věci Bajčić proti Chorvatsku, stížnost č. 67334/13. Proto lze uzavřít, že z hlediska výkladu zásady *ne bis in idem* podle Úmluvy aktuální judikatura ESLP nezakazuje, aby řízení, v jejichž rámci jsou ukládány tresty, byla rozdělena do různých fází a v jejich rámci pak byly postupně nebo paralelně ukládány různé sankce za protiprávní jednání mající trestněprávní povahu.

41. Podle shora citované judikatury ESLP rozhodujícím pro posouzení přípustnosti dvojího řízení trestněprávní povahy ve smyslu zásady *ne bis in idem*, je test „dostatečně úzké souvislosti v podstatě a čase“. V tomto směru lze opětovně odkázat na rozsudek velkého senátu ESLP ve věci A a B proti Norsku, ve které jsou vymezena základní pravidla a kritéria, která je třeba posuzovat při aplikaci testu věcné a časové souvislosti. Obecně platí, že aby se nejednalo o dvojí řízení nebo trest (*bis*) ve smyslu čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě, musí být prokázáno, že řízení jsou spojena takovým celistvým způsobem, že tvoří koherentní celek. Jinak řečeno, sledovaný účel i použité prostředky se musejí v zásadě vzájemně doplňovat a být spojeny v čase, kdy možné důsledky organizace právní reakce na dané jednání tímto způsobem musejí být ve vztahu k dotčeným osobám přiměřené a předvídatelné.

42. Při určení, zda existuje dostatečná úzká věcná souvislost, je třeba se zabývat tím, zda obě samostatná řízení sledují vzájemně se doplňující cíl, a tedy zda se týkají, nikoli pouze *in abstracto*, ale zároveň *in concreto*, různých aspektů daného protiprávního jednání; zda je kombinace daných

řízení předvídatelným důsledkem téhož jednání, a to jak právně, tak fakticky; zda jsou příslušná řízení vedena takovým způsobem, kterým se v maximální možné míře zabrání opakování při shromažďování i hodnocení důkazů, zejména prostřednictvím odpovídající vzájemné součinnosti mezi jednotlivými příslušnými orgány, díky které se prokázané skutkové okolnosti využijí i v druhém řízení; a především, zda je sankce uložena v řízení, které bylo skončeno jako první, zohledněna v řízení, které je skončeno jako poslední, s cílem zamezit, aby byl dotčený jedinec v konečném důsledku vystaven nadměrné zátěži. Jinak řečeno, v rámci individualizace stanovení trestní sankce je třeba vzít v úvahu sankci ukládanou v přestupkovém řízení (blíže viz rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 15 Tdo 832/2016 ze dne 4. 1. 2017). Tyto faktory jsou rozhodující při určení věcné souvislosti.

43. Zároveň je nutno i v případech, kdy existuje dostatečně silná věcná souvislost, zkoumat i požadavek časové souvislosti. Naznačený požadavek nelze ovšem interpretovat tak, že obě řízení musí být vedena současně od začátku do konce. Podle rozsudku velkého senátu ESPL ve věci A a B proti Norsku by smluvním státům mělo být umožněno si zvolit, zda povedou řízení postupně, pokud tento postup lze odůvodnit zájmem na efektivnosti a řádném výkonu spravedlnosti, sledováním odlišných sociálních cílů, aniž by dotčené osobě přivodil nepřiměřenou újmu, kdy časová souvislost musí vždy existovat. Časová souvislost musí být dostatečně těsná, aby jedinci poskytla ochranu před nejistotou, průtahy a prodlužováním řízení, a to i v případě, že příslušný vnitrostátní systém předepisuje „integrováný“ systém oddělující správní a trestní komponenty. Čím je spojitost v čase slabší, tím silnější břemeno se klade na stát, aby objasnil a zdůvodnil průtahy ve vedení řízení, za které může nést odpovědnost (bod 134 rozsudku ve věci A a B proti Norsku).

44. Nejvyšší soud při aplikaci shora naznačených kritérií dospěl k těmto závěrům. Předně je třeba zdůraznit, že spáchaným skutkem byl porušen jednak zájem na řádném výkonu rozhodnutí soudu a jiných státních orgánů (povinnost respektování dodržení uložených zákazů činnosti soudem a správními úřady), a jednak zájem společnosti na ochraně bezpečnosti osob a majetku v silničním provozu před řidiči, jejichž schopnost bezpečně motorové vozidlo ovládat je dotčena, byť ovšem ne zcela vyloučena, požitím návykových látek. V případě přečinu podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku tedy bylo postihováno jednání spočívající v tom, že obviněný řídil motorové vozidlo přes opakované pravomocně uložené zákazy řízení motorových vozidel a v případě přestupku podle § 125c odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu bylo postihováno jednání obviněného, který řídil pod vlivem alkoholu, byť nikoliv ve stavu vylučujícím způsobilost k jeho řízení (v takovém případě by se jednalo o přečin podle § 274 odst. 1 tr. zákoníku). Jinak vyjádřeno, skutková podstata přečinu podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku nijak nepostihuje skutečnost, že pachatel řídil motorové vozidlo pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky. Zde je třeba akcentovat, že v praxi se jedná o velmi častou situaci, kdy pachatel řídí motorové vozidlo přes uložený zákaz řízení motorových vozidel a současně je v době řízení ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou v míře, která ještě nenaplnuje skutkovou podstatu trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 tr. zákoníku, což samo o sobě představuje porušení povinnosti řidiče plynoucí z § 5 odst. 2 písm. b) silničního zákona. Výklad zásady *ne bis in idem*, jenž prosazuje dovolatel, by fakticky znamenal, že postižení pro jedno protiprávní jednání by vylučovalo postižení pro druhé protiprávní jednání, takže by takové jednání pachatele bylo prakticky nepostižitelné, byť každý zákaz takového jednání slouží k ochraně jiného objektu. V dané věci také není pochyb o tom, že postižení předmětného jednání obviněného, jak podle norem trestního práva, tak norem správního práva, bylo předvídatelné, neboť se jedná o všeobecně známou skutečnost, že řidič nesmí řídit pod vlivem alkoholu či jiných návykových látek a že takové jednání je postižitelné jako přestupek (viz silniční zákon), popř. jako trestný čin, a že řízení v době zákazu řízení motorových vozidel je trestným činem, což v případě obviněného bylo posíleno i skutečností, že obviněný byl opakovaně za řízení motorového vozidla přes uložený zákaz řízení trestně postižen. Dvojitost řízení byla pro dovolatele okolnosti zcela předvídatelnou. Současně byla dána i souvislost časová, když dovolateli bylo sděleno obvinění pro podezření ze spáchaní přečinu

podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku dne 21. 7. 2020, přičemž návrh na potrestání obviněného byl podán soudu dne 29. 7. 2020, tedy před rozhodnutím v rámci přestupkového řízení, když příkaz v přestupkovém řízení byl vydán dne 12. 8. 2020 a v trestním řízení byl odsuzující rozsudek vyhlášen dne 23. 7. 2021, přičemž právní moci nabyl dne 10. 11. 2021. Z pohledu judikatury ESLP je třeba uvést, že vedení dvojího řízení, tj. přestupkového a trestního řízení, obviněného nijak nadměrně nezatěžovalo. Předně je třeba uvést, že v rámci přestupkového řízení bylo vycházeno toliko z listinných důkazů, z nichž prakticky všechny byly použity i v rámci trestního řízení, včetně rozhodnutí o přestupku (příkaz). Lze tedy uzavřít, že spolupráce mezi oběma institucemi (správní úřad a soud) byla přiměřená a řízení tvořilo souvislý celek, takže obviněný netrpěl nevýhodami spojenými se zdvojením řízení.

45. Ve vztahu k uloženým sankcím lze uvést, že v rámci přestupkového řízení byla obviněnému uložena peněžitá sankce 50 000 Kč a zákaz činnosti spočívající v řízení motorových vozidel na dobu 24 měsíců. V trestním řízení byl pak obviněnému uložen souhrnný trest odnětí svobody v trvání 10 měsíců, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Současně byl podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku zrušen výrok o trestu z rozsudku Okresního soudu v Liberci ze dne 10. 5. 2021, č. j. 4 T 4/2021-184, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 1. 7. 2021, č. j. 55 To 224/2021-206, jakož i všech dalších rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladů. Přestože lze skutečně připustit, že soud při ukládání trestu na sankci uloženou v přestupkovém řízení dovolatele výslovně neodkázal, tak nelze pominout, že obviněnému ukládal jako speciálnímu recidivistovi trest pod polovinou zákonné trestní sazby stanovené § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku (0 až dvě léta), když tento trest byl uložen jako trest souhrnný k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 7 měsíců (trest byl tedy fakticky navýšen o 3 měsíce), když ve věci, ke které byl ukládán souhrnný trest, byl rovněž odsouzen za přečin podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku. Obviněnému zároveň nebyl uložen trest zákazu činnosti, jehož uložení v případě dané trestné činnosti je zcela obvyklé. Proto lze mít za to, že tresty uložené jak v přestupkovém, tak trestním řízení, nepřesahovaly svou citelností nezbytně nutnou míru, takže nedošlo k nepřiměřenému postihu obviněného (viz blíže rozsudek ESLP ze dne 8. 10. 2020 ve věci Bajčić proti Chorvatsku, stížnost č. 67334/13). Nelze proto mít za to, že by obviněný musel nést nepřiměřené břímě (viz rozsudek ve věci A a B proti Norsku). Obecně lze uvést, že samotná skutečnost, že trestní soudy výslovně neodkázaly na sankce uložené v přestupkovém řízení, nemohou vést samy o sobě k závěru, že řízení nebyla spojena svojí věcnou podstatou (viz bod 44 rozsudku ESLP ze dne 8. 10. 2020 ve věci Bajčić proti Chorvatsku, stížnost č. 67334/13).

46. Vzhledem ke shora uvedeným závěrům lze uvést, že dovolání obviněného bylo podáno z důvodu, který lze podřadit pod dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř., kdy ovšem uplatněné námitky jsou zjevně neopodstatněné, neboť v daném řízení nedošlo k porušení zásady ne bis in idem. Pokud se týká dalších uplatněných dovolacích důvodů, ohledně těchto obviněný žádnou věcnou argumentaci neuplatnil, jak již bylo konstatováno.

47. Proto dospěl Nejvyšší soud k závěru, že o dovolání obviněného je nezbytné rozhodnout způsobem upraveným v § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. Dle něho Nejvyšší soud dovolání odmítne, „jde-li o dovolání zjevně neopodstatněné“. Jelikož v posuzované věci jako takové vyhodnotil dovolání obviněného, rozhodl o něm způsobem uvedeným ve výroku tohoto usnesení. Za podmínky § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. rozhodl Nejvyšší soud o tomto mimořádném opravném prostředku v neveřejném zasedání. Pokud jde o rozsah odůvodnění tohoto usnesení, odkazuje se na ustanovení § 265i odst. 2 tr. ř., podle něhož „V odůvodnění usnesení o odmítnutí dovolání Nejvyšší soud jen stručně uvede důvod odmítnutí poukazem na okolnosti vztahující se k zákonnému důvodu odmítnutí“.

Další články:

- [Odškodnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Hodnocení důkazů](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výkon trestu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost](#)
- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)